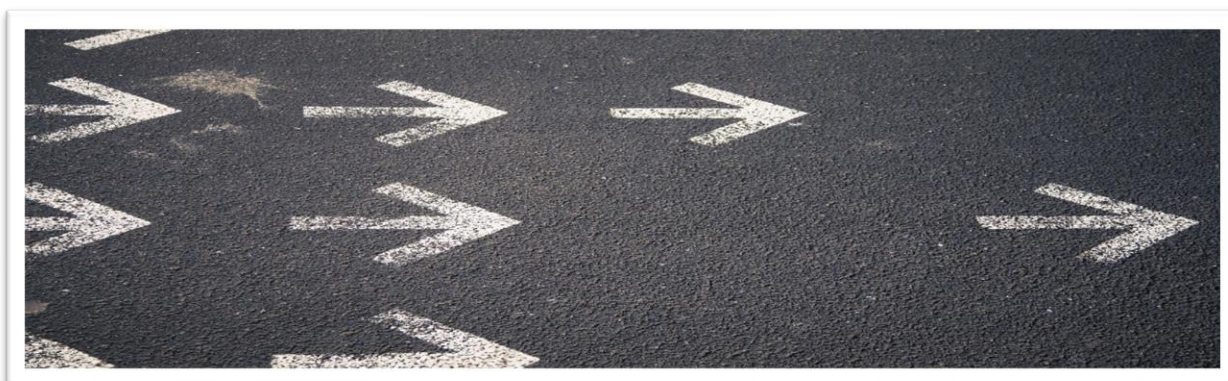

Transitieplan Wet toekomst pensioenen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2	
1. Inleiding	3	
2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap		4
3. Mijlpalen	5	
4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling		6
5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling		7
6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten		11
7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve		15
8. Gemaakte afspraken voor compensatie		16
9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)		18
10. Schokken tijdens de transitieperiode		24
10.1.	Uitkomsten bij dekkingsgraad 106%	24
10.2.	Uitkomsten bij DNB-scenario met rente +100bp	26
11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken		29
11.1.	Kaderstelling beoordeling evenwichtigheid	29
11.2.	Beoordeling evenwichtigheid	31
12. Communicatie		32
Bijlagen	33	
1. Reactie VPN		33
2. Aannames en veronderstellingen bij berekeningen		33
Bijlage 1	Reactie VPN	34
Bijlage 2	Aannames en veronderstellingen bij berekeningen	41

1. Inleiding

Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) dienen de pensioenregelingen in het Notariaat te worden aangepast. De aanpassing van de pensioenregelingen is op 8 november 2023 tussen sociale partners overeengekomen. Op 13 maart 2024 zijn sociale partners de afspraken omtrent de compensatieregeling en de voorrangregels overeengekomen.

De werkgevers in het Notariaat verklaren voor dit besluit de vereniging van pensioengerechtigde deelnemers, Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (hierna: VPN), te hebben gehoord.

Op grond van artikel 150d van de Pensioenwet hebben de werkgevers in het Notariaat dit transitieplan opgesteld.

In dit transitieplan leggen de werkgevers in het Notariaat de gemaakte keuzes en de overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenregelingen vast, alsmede de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Daarnaast bevat dit transitieplan de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie.

De werkgevers in het Notariaat geven namens sociale partners opdracht aan Stichting Pensioenfonds Notariaat (hierna: SPN) de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026¹ uit te voeren. Sociale partners zijn zich hierbij bewust van de eigen beoordeling van de door sociale partners gemaakte afspraken door SPN alvorens SPN tot opdrachtaanvaarding kan overgaan.

SPN is voor (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet op het Notarisambt en voor de medewerkers in het notariaat een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000.

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in deze pensioenregeling. Verder wordt in dit transitieplan aangegeven of deelnemers nadeel ondervinden van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke opbouw. Indien er sprake is van nadeel wordt in dit transitieplan beschreven op welke wijze en in welke mate zij daarvoor worden gecompenseerd.

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN het transitieplan door middel van publicatie op zijn website beschikbaar te stellen aan de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden conform artikel 150 d lid 3 van de Pensioenwet.

Omwille van de leesbaarheid wordt in dit transitieplan diverse malen gebruik gemaakt van de volgende afkortingen:

- ME: Medewerkers in het Notariaat
- KA: (Kandidaat-)notarissen in loondienst
- NO: Zelfstandig (kandidaat-)notarissen

¹ Sociale partners wensen de transitie naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 uit te voeren. Om uitvoeringstechnische redenen kan de transitie, in overleg tussen sociale partners en SPN, worden doorgeschoven naar 1 januari 2027.

2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap

Dit transitieplan is de vastlegging van hetgeen sociale partners in het Notariaat zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling, over invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en over compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke pensioenopbouw en eventuele andere nadelige gevolgen van de wijziging van de pensioenregeling.

VPN heeft aangetoond een substantieel gedeelte van de pensioengerechtigde deelnemers te vertegenwoordigen.

Sociale partners in het Notariaat hebben deze vereniging tijdig, te weten op 10 oktober 2024, geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst, inclusief de wijze waarop met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt omgegaan. De vereniging heeft op 28 november 2024 haar oordeel gegeven

De vragen, kanttekeningen, opmerkingen en bezwaren van VPN, alsmede de reactie van sociale partners hierop, zijn opgenomen in bijlage 1.

De werkgevers in het Notariaat geven namens sociale partners SPN aan de hand van het transitieplan de opdracht tot uitvoering van de nieuwe pensioenovereenkomst, inclusief het verzoek om de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten in te varen. SPN beoordeelt deze opdracht op uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en wet- en regelgeving alvorens het de opdracht aanvaardt. Opdrachtaanvaarding betekent een wijziging van het uitvoeringsreglement en SPN vraagt hierover advies bij het verantwoordingsorgaan. Verder vraagt SPN het verantwoordingsorgaan advies en de Raad van Toezicht goedkeuring voor het invaren van de bestaande pensioenaanspraken en -rechten. Het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht hebben geen bevoegdheden ten aanzien van dit transitieplan zelf.

Van de diensten van de door de overheid ingestelde transitiecommissie is geen gebruik gemaakt.

3. Mijlpalen

De werkgevers in het Notariaat geven opdracht aan SPN de gewijzigde pensioenregeling uit te voeren vanaf 1 januari 2026². De belangrijkste mijlpalen in het proces naar de gewijzigde pensioenregeling zijn:

Tabel 1: Mijlpalen

Datum	Mijlpaal
1 juli 2023	Wettelijke mijlpaal: Wet toekomst pensioenen van kracht
8 november 2023	Besluit over de nieuwe pensioenregeling door sociale partners
13 maart 2024	Besluit over invaren en compensatie door sociale partners
20 december 2024	Transitieplan vastgesteld
20 december 2024	De werkgevers in het Notariaat zenden transitieplan aan SPN
30 juni 2025	Uiterste datum voor zending door SPN van het implementatie- en communicatieplan aan De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten
1 januari 2026 ²	Transitie naar de gewijzigde pensioenregeling, inclusief invaren bestaande pensioenaanspraken en -rechten
1 januari 2028	Wettelijke mijlpaal: uiterste transitiemoment

² Sociale partners wensen de transitie naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 uit te voeren. Om uitvoeringstechnische redenen kan de transitie, in overleg tussen sociale partners en SPN, worden doorgeschoven naar 1 januari 2027.

4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

Sociale partners in het Notariaat hebben de volgende doelstellingen voor ogen gehad bij het wijzigen van de pensioenregeling:

- Een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen.
- Alle medewerkers in het Notariaat, (kandidaat-)notarissen in loondienst en zelfstandig (kandidaat-)notarissen kennen dezelfde pensioenregeling.
- Een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden.
- De premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren.
De peildatum voor de vaststelling van de premie in de nieuwe pensioenregeling (voor een periode van iedere 5 jaar) is in beginsel 30 september van enig jaar voor de 5-jaarsperiode die het volgende jaar start.
- Zoveel mogelijk compensatie bieden voor een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling door de afschaffing van de doorsneesystematiek.
- Dalingen van ingegane pensioenen worden zo veel als mogelijk voorkomen.
- De nieuwe pensioenregeling moet goed uitvoerbaar en uitlegbaar zijn. Complexiteit wordt zoveel als mogelijk vermeden.

De evenwichtigheid van de wijzigingen is getoetst aan de hand van de volgende kwantitatieve maatstaven:

- Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan.
- Nettoprofijtverschil.

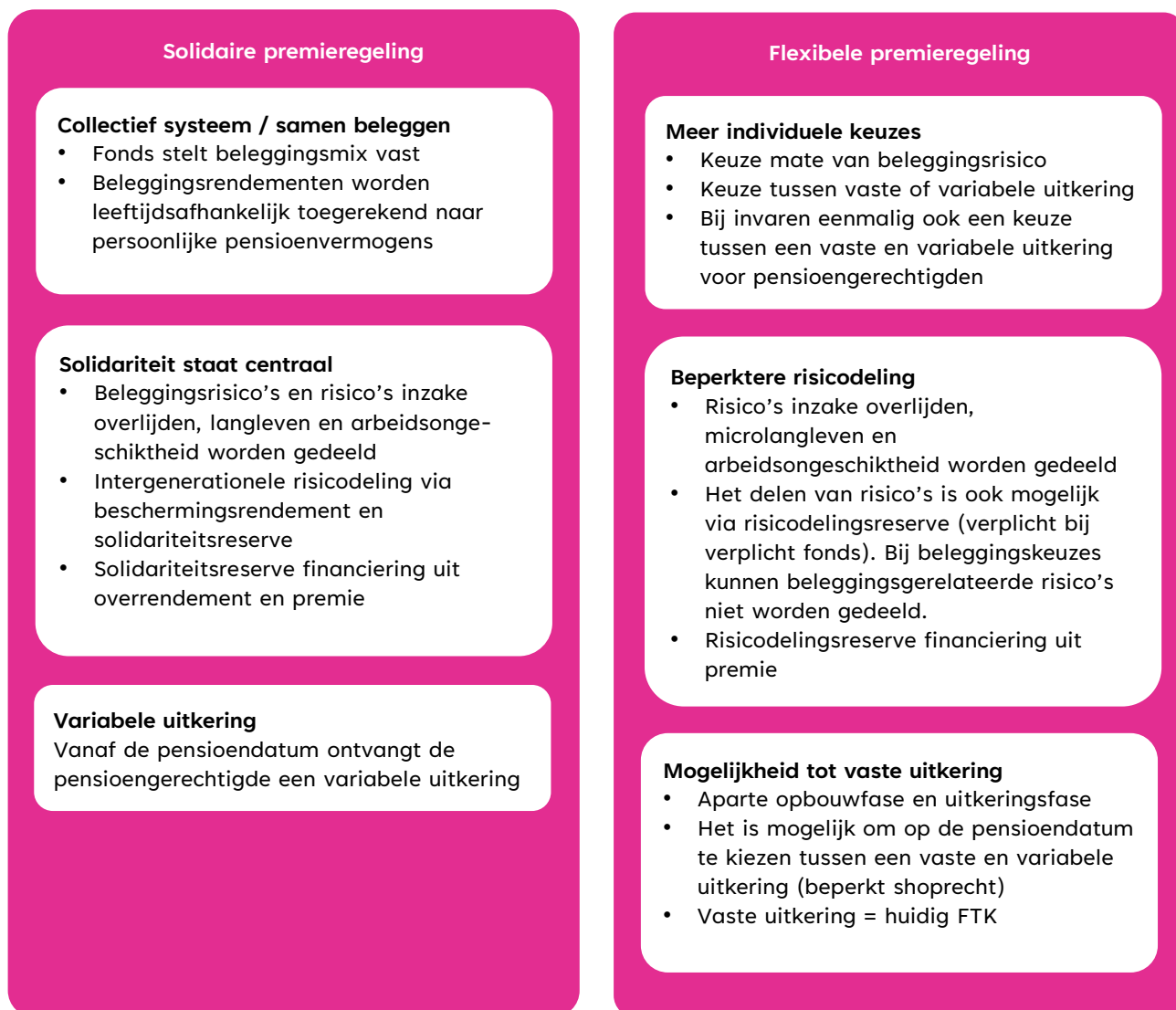
5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

De huidige pensioenregelingen in het Notariaat worden aangepast conform de vereisten uit de Wtp.

Op dit moment zijn de pensioenregelingen in het Notariaat vormgegeven als een middelloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De huidige pensioenregelingen kunnen niet gehandhaafd blijven. In het nieuwe pensioenstelsel dienen pensioenregelingen vormgegeven te worden als een solidaire of flexibele premieregeling.

Op hoofdlijnen kennen de solidaire en de flexibele premieregeling de volgende, algemene kenmerken:

Figuur 1: Kenmerken solidaire en flexibele premieregeling

Sociale partners in het Notariaat hebben gekozen voor een solidaire premiereregeling, omdat dit naar hun inzicht op basis van de uitgevoerde onderzoeken het beste aansluit bij de wensen en de risicohouding van de deelnemers.

Pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de nieuwe pensioenregeling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2: Nieuwe pensioenregeling in het Notariaat

Nieuwe pensioenregeling in het Notariaat		
Onderdeel	Invulling	Toelichting
Soort pensioenregeling	Solidaire premiereregeling	Eén pensioenregeling voor alle deelnemers, tegen zo laag mogelijke kosten
Pensioendoelstelling	70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag na 40 dienstjaren	
Toetredingsleeftijd	18 jaar	Conform de verplichtstelling
Pensioenrichtleeftijd	67 jaar	Conform huidige pensioenregelingen
Toetredingsleeftijd	n.v.t.	Conform huidige pensioenregelingen KA en NO
Pensioensalaris	<ul style="list-style-type: none"> Voor ME + KA: 12 maal vast maandsalaris + vakantietoeslag Voor NO: winst uit onderneming 	Conform huidige pensioenregelingen
Maximum pensioensalaris	<ul style="list-style-type: none"> € 80.000 op de transitiedatum Nadien jaarlijks per 1 januari aanpassing met hetzelfde percentage als waarmee de AOW-franchise in het voorgaande jaar is gestegen 	Jaarlijkse aanpassing conform huidige pensioenregelingen
Franchise	<ul style="list-style-type: none"> € 17.545 (2024) Fiscaal minimale franchise 	
Partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum	40% van het pensioensalaris	
Partnerpensioen bij overlijden na pensioendatum	70% van het ouderdomspensioen	Conform huidige pensioenregelingen
Wezenpensioen	20% van het pensioensalaris	
Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid	Dekking conform huidige tabel KA	
Verplichte voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen	Eerste 6 maanden na uitdiensttreding	
Vrijwillige voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen	Vrijwillige voortzetting tot aan de pensioendatum, met inachtneming van het wettelijke maximum voor het in te zetten persoonlijke pensioenvermogen	

Vrijwillige voortzetting pensioenregeling	Maximaal 3 jaar	Conform huidige pensioenregelingen
---	-----------------	------------------------------------

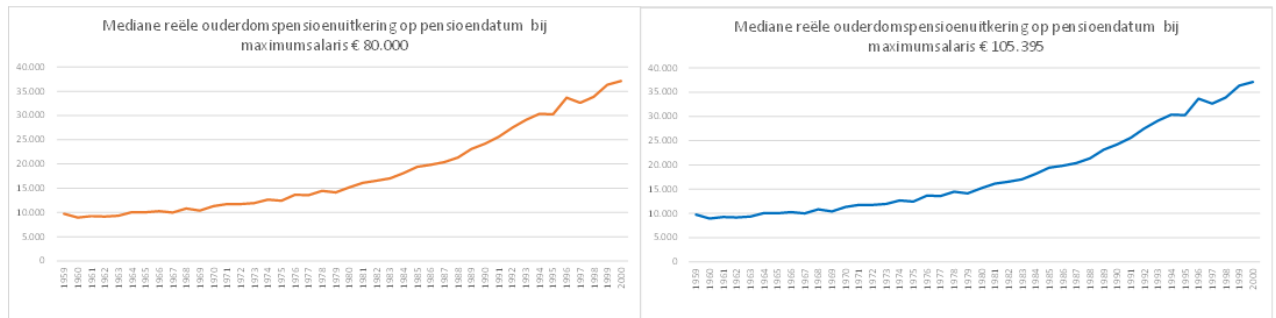
Het maximale pensioensalaris in de nieuwe pensioenregeling bedraagt € 80.000.

Voor zelfstandig (kandidaat-)notarissen is dit een stijging ten opzichte van het pensioensalaris in de huidige pensioenregeling. Zij zullen dan ook naar verwachting meer premie betalen en hiervoor een hoger pensioen ontvangen.

Voor (kandidaat-)notarissen in loondienst verschillen het maximale pensioensalaris in de huidige en de nieuwe pensioenregeling niet veel. De consequenties van deze wijziging zijn voor hen dan ook gering. In de huidige pensioenregeling geldt voor de medewerkers in het Notariaat een maximaal pensioensalaris van € 105.395. De medewerkers met een salaris boven € 80.000 bouwen voor het salarisdeel boven € 80.000 in de nieuwe pensioenregeling dus geen pensioen meer op en hoeven over dit salarisdeel ook geen premie meer te betalen.

Bezien over alle geboortejaren en alle medewerkers heeft de verlaging van het maximale pensioensalaris nauwelijks zichtbare consequenties:

Figuur 2: Mediaan ouderdomspensioen nieuwe en huidige pensioenregeling voor medewerkers in het Notariaat

Voor een individuele medewerker kan de impact van de verlaging van het maximale pensioensalaris uiteraard wel groot zijn. Ter illustratie is hieronder de situatie getoond van een medewerker met geboortejahr 1972 en een salaris van € 100.000:

Tabel 3: Ouderdomspensioen voor medewerker in het Notariaat met geboortejahr 1972 en salaris € 100.000

Ouderdomspensioen op de pensioendatum in €					
	5%- percentiel	25%- percentiel	mediaan	75%- percentiel	95% percentiel
Huidige pensioenregeling	16.481	20.107	22.760	25.953	31.064
Nieuwe pensioenregeling	13.100	16.145	18.354	21.030	25.480
Vershil in €	3.382	3.962	4.406	4.922	5.583
Vershil in %	25,8%	24,5%	24,0%	23,4%	21,9%

Het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum bedraagt in de nieuwe pensioenregeling 40% van het pensioensalaris en is op risicobasis gefinancierd. Er is in de nieuwe pensioenregeling geen sprake meer van tijdelijk partnerpensioen voor de medewerkers in het notariaat.

Bij een partnerpensioen van 40% van het pensioensalaris is de overlijdensdekking voor circa 95% van de deelnemers beter dan of gelijk aan de huidige overlijdensdekking. Voor circa 5% van de deelnemers is de overlijdensdekking (beperkt) lager.

Vanwege het verschil in wettelijke status en dekking tussen werknemers in loondienst en ondernemers is voor het arbeidsongeschiktheidspensioen één regeling voor alle deelnemers niet mogelijk. Voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling zijn de volgende afspraken gemaakt:

Tabel 4: Arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling

Arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling		
Onderdeel	ME en KA	NO
Dekking WGA-hiaat	Ja	n.v.t.
Dekking WIA-excedent boven maximum pensioensalaris	80%	n.v.t.
Arbeidsongeschiktheidsdekking NO	n.v.t.	50% van het maximum pensioensalaris
Criterium passende of gangbare arbeid	Gangbare arbeid	Passende arbeid
Wachttijd voordat wordt uitgekeerd	104 weken	26 weken

Het arbeidsongeschiktheidspensioen in de huidige pensioenregeling is door SPN ondergebracht bij een verzekeraar. Dat zal ook het geval zijn voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling. Hierdoor is de uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen een vastgestelde (en geen variabele) uitkering. Sociale partners vinden dit een voordeel, aangezien de uitkeringsgerechtigden voor het partnerpensioen als kwetsbare groep deelnemers gekwalificeerd kunnen worden. Voor deze deelnemers is een vastgestelde uitkering naar de inschatting van sociale partners te prefereren boven een variabele uitkering.

6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

Verzoek tot invaren

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling middels een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet.

Sociale partners zien de volgende voordelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten:

- Sociale partners streven naar een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten. Door de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen hoeft geen pensioenregeling onder het huidige FTK in stand te blijven, maar is de pensioenregeling als geheel – zowel verleden als toekomst – een pensioenregeling onder de Wtp. Dit komt een efficiënte en effectieve pensioenuitvoering ten goede. Dit uit zich onder andere in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling, en minder complexiteit voor deelnemers dan wanneer niet wordt ingevaren. De pensioenuitvoering wordt hiermee ook meer toekomstbestendig.
- De voordelen van het nieuwe pensioenstelsel worden ook van toepassing op de in het verleden opgebouwde pensioenen. In het nieuwe pensioenstelsel zijn minder buffers van toepassing en zijn er geen restricties met betrekking tot het verhogen van de pensioenen in goede tijden. Daarom is het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger dan in het huidige stelsel.
- Er wordt voorkomen dat er een splitsing tussen de bestaande en nieuwe pensioenaanspraken ontstaat. Een splitsing tussen de bestaande en nieuwe pensioenaanspraken doorbreekt de risicodeling tussen generaties van deelnemers.
- Sociale partners hebben gekozen voor een solidaire premieregeling. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad bij transitie kan bij invaren gestart worden met een gevulde solidariteitsreserve. Dit verlaagt het risico dat het pensioen verlaagd wordt in de jaren na transitie.
- Invaren van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten vermindert, door de voordelen van de zogenaamde dubbele transitie, de lasten van de benodigde compensatie ten gevolge van afschaffing van de leeftijdsafhankelijke pensioenopbouw voor de actieve deelnemers.

Sociale partners zien de volgende nadelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten:

- Er is sprake van een wijziging van de pensioentoezegging.
- In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenen – als het tegenzit – lager uitvallen dan in het huidige pensioenstelsel.
- De voorspelbaarheid van het pensioen is in het nieuwe pensioenstelsel in de opbouwfase lager dan in het huidige pensioenstelsel.
- Invaren leidt tot eenmalige kosten. Dit zijn zowel uitvoeringskosten, die gemaakt worden bij de omzetting van de opgebouwde pensioenen naar persoonlijke pensioenvermogens en de voorbereidende werkzaamheden daarvoor, als transactiekosten in verband met het aanpassen van de beleggingen naar de bij het nieuwe pensioenstelsel passende situatie.
- De impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker hoe hoog de dekkingsgraad op het uiteindelijke transitiemoment is.

Sociale partners zijn van mening dat de voordelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in het nieuwe pensioenstelsel groter zijn dan de nadelen.

Sociale partners hebben van SPN begrepen dat bij het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten de standaardmethode wordt gebruikt. Hiermee wordt aangesloten bij de standaardroute in de Wtp.

De werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex-)partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun meeverzekerde partner- en wezenpensioen. Dit blijkt uit hoofdstuk 9.

Vorrangsregels

Sociale partners hebben verschillende financiële en economische scenario's verkend, waarbij dit transitieplan volstaat en er dus geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitieplan onverkort worden uitgevoerd. In dat kader zijn de kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven en de daarbij geldende voorrangsregels robuust geformuleerd.

De ondergrens van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is door sociale partners vastgesteld op 102%. Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad boven 102% ligt, wordt naar de mening van sociale partners in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen, rekening houdend met de aangegeven prioritering.

Bij de bepaling van de ondergrens van de dekkingsgraad voor invaren zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het persoonlijk pensioenvermogen voor elke deelnemer is minimaal gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen exclusief de kostenvoorziening op het moment van de transitie.
- Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en de Voorziening Operationele Risico's zijn nog niet vastgesteld. Verondersteld wordt dat het Minimaal Vereist Eigen Vermogen 1% bedraagt en de Voorziening Operationele Risico's 1% bedraagt bovenop de reeds aanwezige reservering in het huidige pensioenstelsel.

Sociale partners hebben de onderstaande, benodigde invaardekkingsgraad en gewenste invaardekkingsgraad vastgesteld. Sociale partners hebben daarbij tevens afgesproken hoe het collectieve pensioenvermogen op het transitiemoment bij de verschillende invaardekkingsgraden aangewend zal worden.

Tabel 5: Benodigde en gewenste invaardekkingsgraad

Invaardekkingsgraad	Omschrijving
102%	<ul style="list-style-type: none"> • Benodigde invaardekkingsgraad • 100% voor persoonlijke pensioenvermogens +1% voor MVEV³ +1% voor VOR⁴ • Bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 102% kunnen de reeds ingegane uitkeringen bij invaren gelijk blijven. Er is geen vermogen vanuit het fonds beschikbaar voor compensatie en voor initiële vulling van de solidariteitsreserve
110%	<ul style="list-style-type: none"> • Gewenste invaardekkingsgraad • 100% voor persoonlijke pensioenvermogens +1% voor MVEV +1% voor VOR +4% voor compensatie afschaffen doorsneesystematiek +4% voor solidariteitsreserve • SPN heeft becijferd dat bij een solidariteitsreserve van 4% kan worden voldaan aan de doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling. Het zoveel mogelijk voorkomen van dalingen van de ingegane pensioenen is de belangrijkste doelstelling van de solidariteitsreserve. Voor een evenwichtige transitie is het van belang om de deelnemers die hier

³ MVEV: Minimaal Vereist Eigen Vermogen

⁴ VOR: Voorziening Operationele Risico's

	onevenredig nadeel van ondervinden te compenseren voor de afschaffing van de doorsneesystematiek. Het budget voor compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek is daarom eveneens 4%.
--	--

Sociale partners hebben afgesproken om bij andere dekkingsgraden op het transitie moment het collectieve pensioenvermogen als volgt aan te wenden voor financiering van de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek respectievelijk het initieel vullen van de solidariteitsreserve:

Tabel 6: Voorrangsregels

Dekkingsgraad transitie moment	Omschrijving
Lager dan 102%	<ul style="list-style-type: none"> • Geen financiering compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Van 102% tot 103%	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 1% voor compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Van 103% tot 104%	<ul style="list-style-type: none"> • 1% voor compensatie • Maximaal 1% voor solidariteitsreserve
Van 104% tot 105%	<ul style="list-style-type: none"> • 2% voor compensatie • Maximaal 1% voor solidariteitsreserve
Van 105% tot 106%	<ul style="list-style-type: none"> • 2% voor compensatie • Maximaal 2% voor solidariteitsreserve
Van 106% tot 107%	<ul style="list-style-type: none"> • 3% voor compensatie • Maximaal 2% voor solidariteitsreserve
Van 107% tot 108%	<ul style="list-style-type: none"> • 3% voor compensatie • Maximaal 3% voor solidariteitsreserve
Van 108% tot 109%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • Maximaal 3% voor solidariteitsreserve
Van 109% tot 110%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • Maximaal 4% voor solidariteitsreserve
Boven 110%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • 4% voor solidariteitsreserve

Daarnaast zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Lagere dekkingsgraad dan 102%: Bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 102% is het collectieve pensioenvermogen precies voldoende om een reserve voor het MVEV aan te leggen, een VOR van 1% te vormen en om alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden de technische voorziening mee te geven als persoonlijk pensioenvermogen. Voor pensioengerechtigden betekent dit dat bij invaren de ingegane uitkering gelijk blijft. Bij een dekkingsgraad op het transitie moment lager dan 102% kan minder dan de technische voorziening worden meegegeven. Voor pensioengerechtigden zou dit betekenen dat de reeds ingegane uitkering bij invaren verlaagd dient te worden. Bij een lagere dekkingsgraad dan 102% op het transitie moment gaan sociale partners met elkaar en met SPN in overleg om te bezien of eventueel uitstel van invaren in het belang is van de deelnemers.
- Hogere dekkingsgraad dan 110%: Bij een dekkingsgraad op het transitie moment hoger dan 110% kunnen de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden extra (met meer dan 100% van de technische voorziening) worden gevuld.

Bij de vaststelling van de voorrangsregels zijn de volgende overwegingen gemaakt:

- Voor sociale partners heeft financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen voorrang op het initieel vullen van de solidariteitsreserve. Een (eventuele) achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek is min of meer een zekere achteruitgang waarvoor als eerste collectief pensioenvermogen opzij gezet zou moeten worden.

- Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is in het streven de ingegane uitkeringen niet te hoeven te verlagen ten opzichte van het voorgaande jaar. Aan de solidariteitsreserve is door SPN een maximum gesteld van 5%. De solidariteitsreserve wordt jaarlijks gevuld uit het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. Jongeren dragen daarbij relatief het meeste bij aan de solidariteitsreserve. Pensioengerechtigden hebben primair en direct baat bij de solidariteitsreserve. In geval van een verlaging van de uitkering in enig jaar ten opzichte van het jaar daarvoor, wordt – waar mogelijk – de uitkering in het betreffende jaar aangevuld tot het niveau van het jaar daarvoor. (Gewezen) deelnemers hebben pas vanaf pensionering baat bij de solidariteitsreserve. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad op het transitie moment achten partijen het dan ook gewenst de solidariteitsreserve initieel (verder) te vullen tot maximaal 4%: vanaf dat niveau is geen structurele vulling van de solidariteitsreserve vanuit het positieve overrendement meer nodig.

7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

De solidariteitsreserve is een integraal en belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling. Door middel van de solidariteitsreserve worden financiële mee- en tegenvallers zodanig collectief gedeeld dat dit op voorhand leidt tot gemiddeld stabielere of hogere toekomstige en al ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties.

Het vaststellen van het solidariteitsbeleid is de verantwoordelijkheid van SPN. Sociale partners geven de volgende doelstellingen mee voor het solidariteitsbeleid:

- Het beperken van de kans op en mate van daling van nominale ingegane pensioenuitkeringen, ongeacht of de daling van deze nominale ingegane pensioenuitkeringen wordt veroorzaakt door economische ontwikkelingen, het macrolanglevenrisico of wijziging van actuariële grondslagen.
 - Sociale partners verzoeken SPN om de ingegane pensioenuitkeringen vanuit de solidariteitsreserve aan te vullen (voor zover de solidariteitsreserve hiervoor toereikend is) tot het niveau van het jaar daarvoor als de nominale uitkering van pensioengerechtigden in het lopende jaar daalt, ongeacht de oorzaak van de daling.
 - Indien de solidariteitsreserve niet voldoende gevuld is, kunnen economische risico's, het macrolanglevenrisico of wijzigingen van grondslagen een negatieve impact hebben op de hoogte van de ingegane pensioenuitkeringen.
- Het vergroten van de voorspelbaarheid van de pensioenuitkering voor bijna gepensioneerden.
- Het hanteren van een collectieve uitkeringsfase, zodat alle ingegane uitkeringen jaarlijks met hetzelfde percentage stijgen of dalen. Sociale partners wensen dat bij deze collectieve uitkeringsfase de nieuwe pensioengerechtigden dezelfde bescherming vanuit de solidariteitsreserve krijgen als de bestaande deelnemers binnen de collectieve uitkeringsfase.
- Het opvangen van negatieve vermogens in het geval dat deze voorkomen, bijvoorbeeld als gevolg van het opheffen van de leenrestrictie.

Sociale partners verzoeken SPN de solidariteitsreserve evenwichtig vorm te geven, zodanig dat voorkomen wordt dat de solidariteitsreserve in één keer kan worden gebruikt en dat de baten en lasten vanuit de solidariteitsreserve voor verschillende generaties zoveel mogelijk in evenwicht zijn.

Sociale partners verzoeken SPN om de solidariteitsreserve te vullen bij invaren en vanuit toekomstig overrendement, conform hetgeen in hoofdstuk 6 is beschreven. Het uitgangspunt van de sociale partners is om de solidariteitsreserve niet vanuit de premie te vullen.

8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Achtergrond compensatie

Het afschaffen van de doorsneesystematiek voor premie en pensioenopbouw leidt tot een nadeel voor een groot aantal huidige (actieve) deelnemers van SPN. Sociale partners wensen aan deze deelnemers een compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek toe te kennen.

Beschrijving compensatieregeling

De compensatie wordt vastgesteld op geboorteaarniveau en niet op individueel niveau. Tevens wordt een onderscheid gemaakt naar geleding, te weten:

- Medewerkers in het Notariaat
- (Kandidaat-)notarissen in loondienst
- Zelfstandig (kandidaat-)notarissen

Het onderscheid naar geleding is noodzakelijk vanwege het feit dat de uitgangspunten, namelijk de pensioenregelingen in het huidige pensioenstelsel en de bijbehorende premie, per geleding verschillen.

De compensatie vindt eenmalig, op het transitiemoment, plaats.

Compensatie is in beginsel voor alle actieve deelnemers, die aanwezig zijn op het transitiemoment.

Compensatie geschiedt op een zodanige wijze dat het verschil in nettoprofijs tussen de huidige pensioenregeling en de nieuwe pensioenregeling voor de betreffende actieve deelnemers op eenzelfde niveau wordt gebracht, door besteding van het budget voor compensatie, zoals beschreven in hoofdstuk 6.

Het verschil in premiehoogte tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling wordt hierbij buiten beschouwing gelaten. Sociale partners achten het betrekken van het verschil in premiehoogte tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling niet evenwichtig, aangezien compensatie uit het vermogen van het pensioenfonds wordt gefinancierd. Indien de premie voor de nieuwe pensioenregeling lager zou zijn dan de premie voor de huidige pensioenregeling, zou het premieverschil als het ware voor rekening van het pensioenfonds komen. Zuiverder is het, om het premieverschil bij de bepaling van de compensatie buiten beschouwing te laten.

Door de gehanteerde methodiek wordt het inhalen van gemiste toeslagen voor alle deelnemers in de vergelijking betrokken. Inhaaltoeslagen maken immers deel uit van de huidige pensioenregeling.

Onderbouwing adequaatheid compensatie

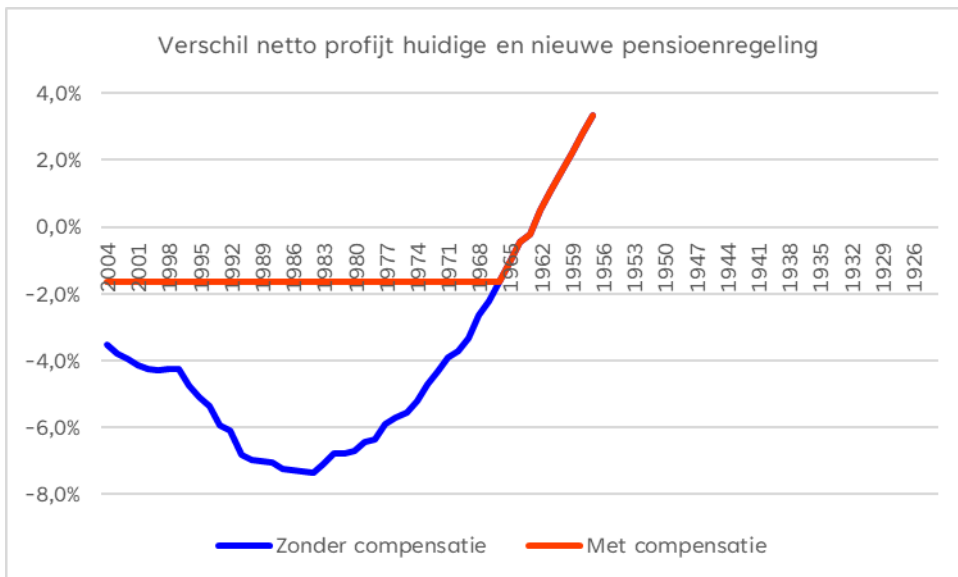
De effecten van de hierboven beschreven wijze van compensatie zijn berekend door het nettoprofijs van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenregelingen af te zetten tegen het nettoprofijs van het wijzigen van de pensioenregeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en inclusief de toepassing van de compensatieregeling. Hierbij is het nettoprofijs gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachte pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

Voor iedere groep deelnemers is per leeftijdscohort in kaart gebracht wat het nettoprofijs van de transitie zonder en met compensatie is.

In onderstaande figuur wordt het verschil in nettoprofijs tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling getoond, zonder en met compensatie, op basis van een dekkingsgraad op het transitiemoment van 110%. Bij deze dekkingsgraad is het maximale budget voor compensatie van 4% beschikbaar.

Bij een lagere dekkingsgraad op het transitiemoment is een lager budget voor compensatie beschikbaar. De rode lijn zal dan voor de geboortejaren 1966 tot en met 2004 lager liggen.

Figuur 3: Verschil nettoprofijs huidige en nieuwe pensioenregeling, zonder en met compensatie

Indien geen compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek plaatsvindt, is het verschil in nettoprofijs tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling negatief voor de geboortearen 1966 tot en met 2004. Het zwaartepunt ligt hierbij bij de geboortearen 1983 tot en met 1991 met een negatief verschil in nettoprofijs van circa 7%.

Bij een budget voor compensatie van 4% wordt het verschil in nettoprofijs voor alle geboortearen teruggebracht tot -1,6%.

Onderbouwing kostenneutraliteit compensatie

Voor werkgevers en werknemers is de wijze waarop de compensatie wordt gefinancierd, namelijk het uit pensioenvermogen, kostenneutraal.

9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)

De effecten van de wijziging van de pensioenregelingen en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn berekend door de pensioenverwachting bij ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst te vergelijken met de pensioenverwachting van de gewijzigde pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, weergegeven op basis van een pessimistisch scenario (slecht weer), een verwacht scenario (mediaan) en een optimistisch scenario (goed weer).

Daarnaast is het nettoprofiel van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenregelingen afgezet tegen het nettoprofiel van de gewijzigde pensioenregeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Hierbij is het nettoprofiel gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

De berekeningen zijn uitgevoerd:

- Per geleding: medewerkers in het Notariaat, (kandidaat-)notarissen in loondienst en zelfstandig (kandidaat-)notarissen.
- Per onderscheiden deelnemersgroep: deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- Per geboortjaar.

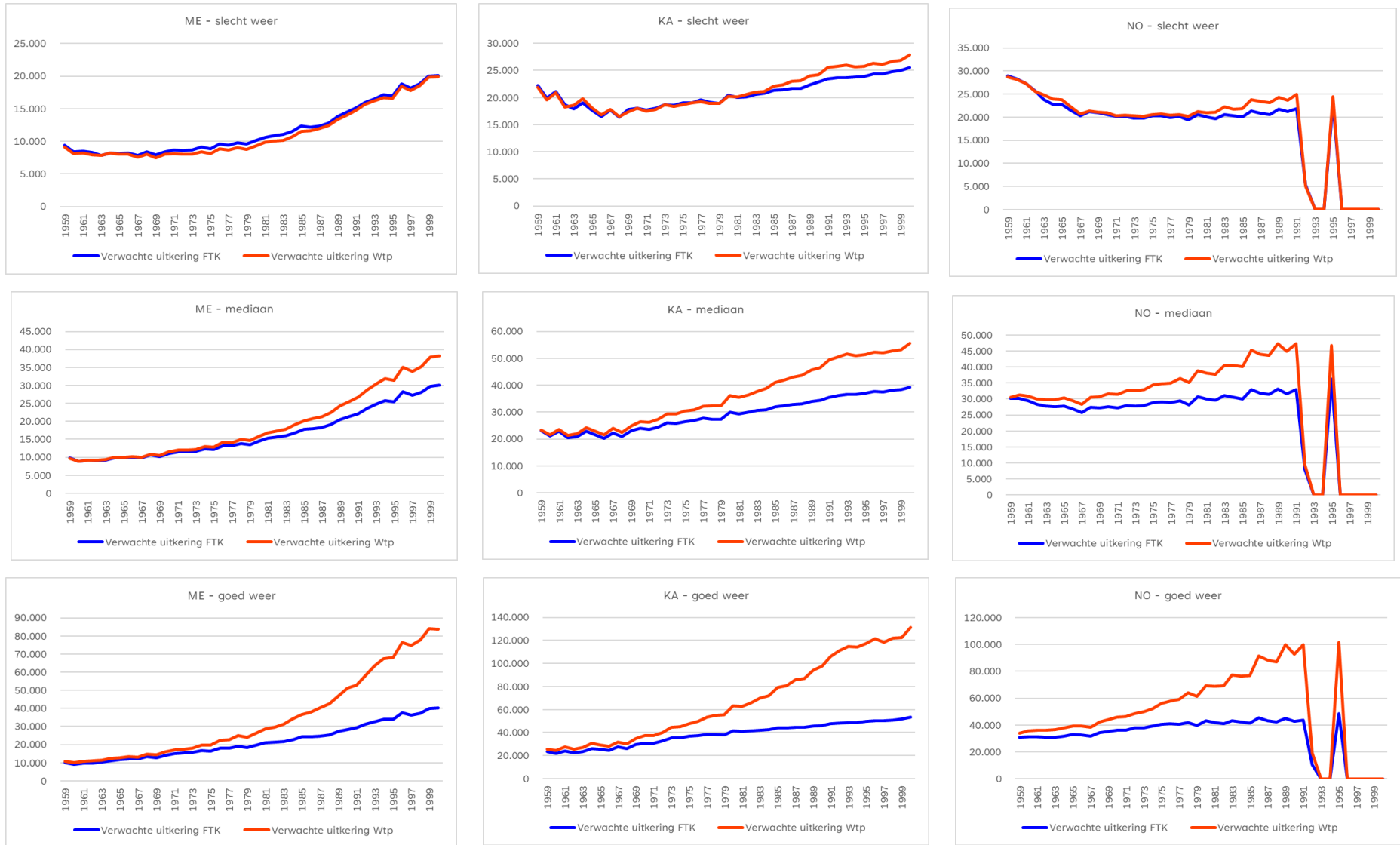
Onderstaand worden de resultaten weergegeven van de verwachte pensioenuitkeringen en het verschil in nettoprofiel bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 110%.

Verwachte pensioenuitkeringen

Onderstaand worden de resultaten toegelicht van de uitgevoerde berekeningen voor de verwachte pensioenuitkeringen in drie scenario's (slecht weer, mediaan en goed weer). De verwachte pensioenuitkering in slecht weer, mediaan en goed weer is een wettelijk verplichte maatstaf, naast het verschil in nettoprofiel. De verwachte pensioenuitkering geeft meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan het verschil in nettoprofiel. Een negatief verschil in nettoprofiel kan acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering.

De getoonde verwachte pensioenuitkeringen zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve. Voor (gewezen) deelnemers worden de resultaten op de pensioenrichtleeftijd getoond. Voor pensioengerechtigden worden de resultaten over 10 jaar getoond.

Figuur 4: Actieve deelnemers: verwachte uitkering in slecht weer, mediaan en goed weer, dekingsgraad transitie moment: 110%

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in slecht weer (5%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 7: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	91%	97%	99%
Maximum	100%	110%	114%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in de mediaan (50%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 8: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	100%	101%	101%
Maximum	127%	141%	144%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in goed weer (95%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 9: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	107%	109%	109%
Maximum	209%	245%	228%

In slecht weer zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp van de (kandidaat-)notarissen in loondienst en de zelfstandige (kandidaat-)notarissen nagenoeg gelijk aan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK. De verwachte pensioenuitkeringen van de medewerkers in het Notariaat zijn lager. Het effect van de versoering van de pensioenregeling (met name de verlaging van het maximum salaris) is voor de medewerkers in het Notariaat groter dan het effect van de nieuwe toedelingsregels in de Wtp.

In de mediaan zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp voor alle geledingen ten minste gelijk aan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.

In goed weer zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp voor alle geledingen hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.

Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is de vergelijking tussen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp uitgevoerd op basis van maatmensen. De uitkomsten zijn als volgt:

Tabel 10: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	68%	142%	367%
45 jaar	80%	118%	164%
55 jaar	91%	113%	131%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

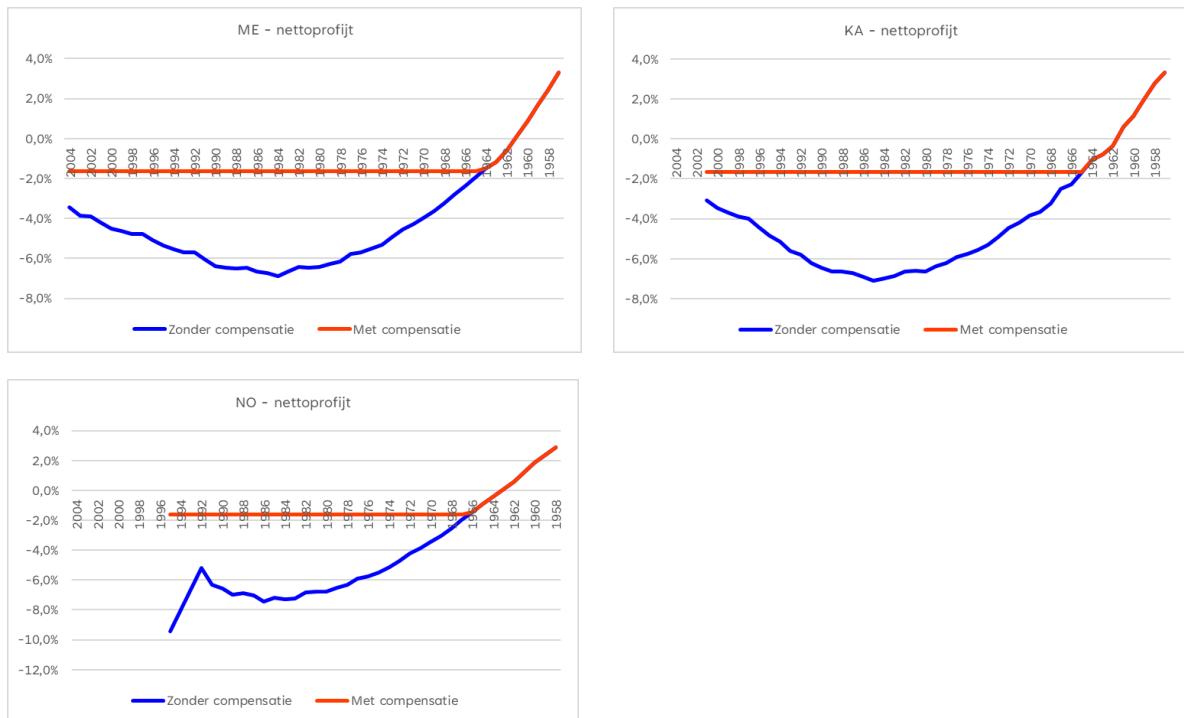
De verwachte pensioenuitkering in de Wtp is in de mediaan ten minste gelijk aan de verwachte pensioenuitkering in het FTK. In slecht weer zijn de uitkomsten – met name voor de jongere deelnemers – slechter, terwijl deze in goed weer – met name voor de jongere deelnemers – beter zijn. Oorzaak is de grotere volatiliteit van het pensioen in de nieuwe pensioenregeling, met name voor de jongere deelnemers: de waaier aan mogelijke uitkomsten is in de nieuwe pensioenregeling breder dan in de huidige pensioenregeling. De pensioenuitkering van pensioengerechtigden wordt in slecht weer beschermd tegen daling door gebruikmaking van de solidariteitsreserve. Door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico zijn de verwachte pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde.

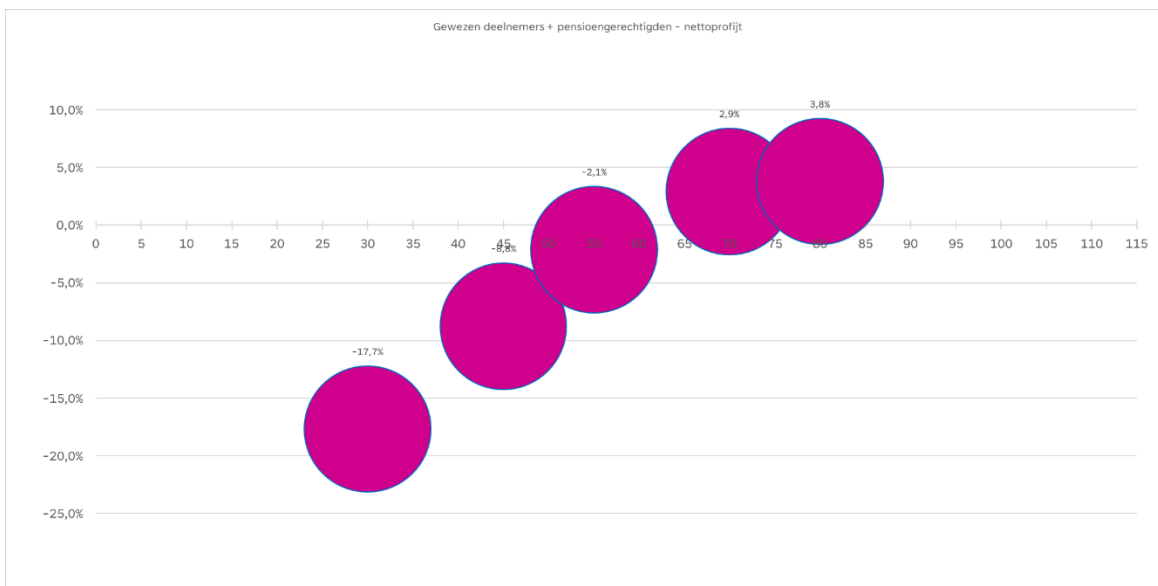
Vershil in nettoprofijt

Onderstaand worden de resultaten toegelicht van de uitgevoerde berekeningen voor het verschil in nettoprofijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling.

De getoonde nettoprofijteffecten zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve.

Figuur 5: Vershil in nettoprofijt nieuwe pensioenregeling en huidige pensioenregeling

De bovenste drie figuren tonen het verschil in nettoprofijt voor de actieve deelnemers per geleding. Het effect van de compensatie is zichtbaar in het verschil tussen de **blauwe lijn** (zonder compensatie) en de **rode lijn** (met compensatie)

Voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is, evenals bij de verwachte pensioenuitkeringen, gebruik gemaakt van maatmensen. Het verschil in nettoprofijt varieert van -17,7%⁵ voor de jongere gewezen deelnemers tot +3,8% voor pensioengerechtigden.

De solidariteitsreserve voegt voor alle deelnemers en pensioengerechtigden waarde toe. Door een deel van het fondsvermogen bij invaren toe te delen aan de solidariteitsreserve kan de solidariteitsreserve worden gebruikt voor bescherming van de pensioenuitkeringen tegen daling. Dit heeft de grootste toegevoegde waarde voor (bijna) pensioengerechtigden.

Voor gewezen deelnemers en toekomstige deelnemers kan dit wel negatief zijn: de bescherming van de pensioenuitkeringen tegen daling wordt bij aanvang gefinancierd uit de bestaande buffers en daarna uit het overrendement.

⁵ Hierbij zij opgemerkt dat het bij deze 30-jarige maatmensen om een quotiënt van relatief kleine bedragen gaat, waardoor het quotiënt relatief groot is bij een relatief kleine afwijking tussen de bedragen.

10. Schokken tijdens de transitieperiode

Tijdens de transitieperiode kunnen zich schokken voordoen waardoor de afspraken aanpassing behoeven.

In dat kader zijn verschillende gevoeligheidsanalyses uitgevoerd om de effecten van schokken zichtbaar te maken. De belangrijkste grootheden die invloed hebben op de evenwichtigheid van de gemaakte afspraken zijn de dekkinggraad en de rentestand.

Onderstaand worden de verwachte pensioenuitkeringen getoond bij:

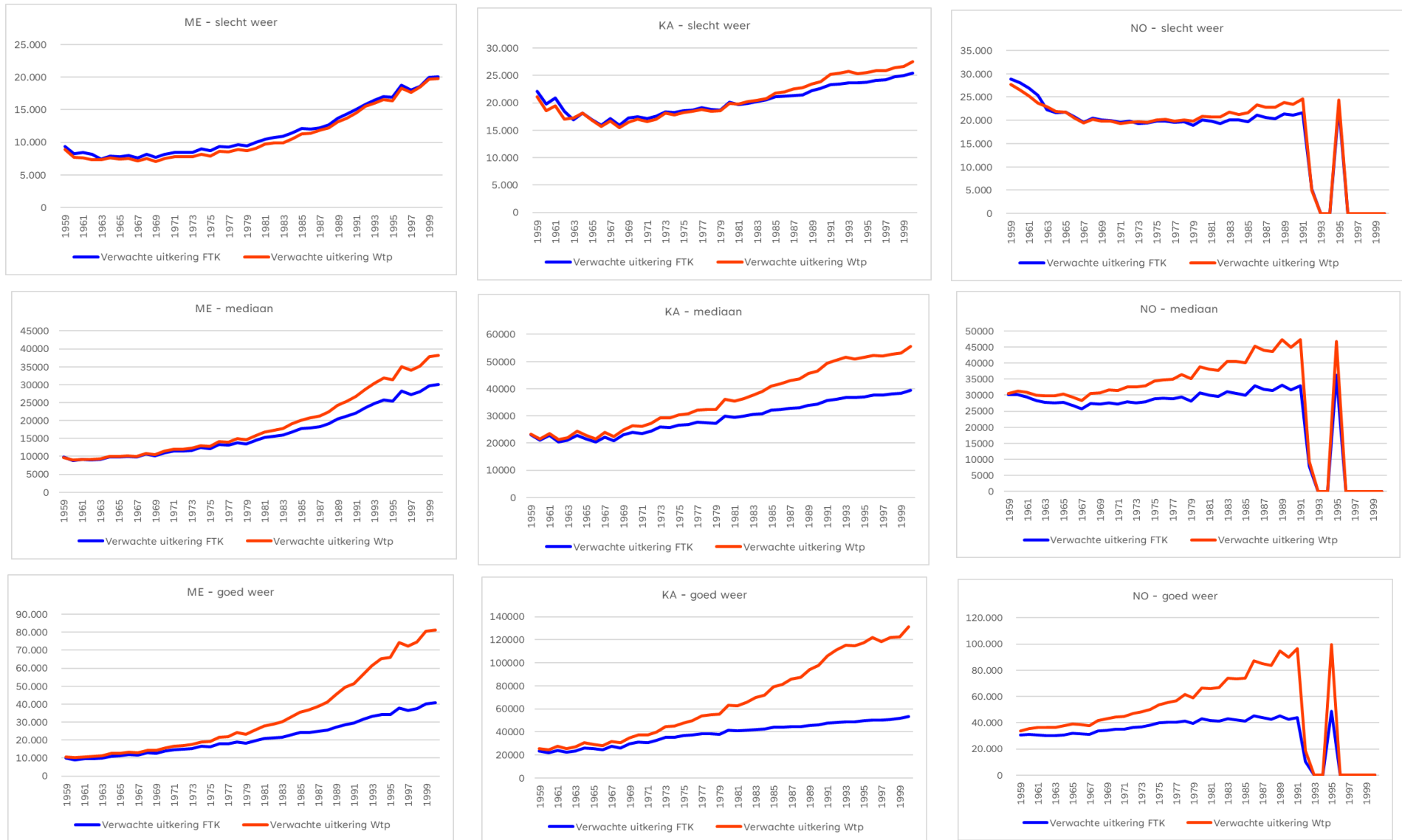
1. een dekkinggraad op het transitiemoment van 106% (in plaats van 110%) en
2. de DNB-scenarioset met rente +100bp (in plaats van de standaard DNB-scenarioset).

10.1. Uitkomsten bij dekkinggraad 106%

Om de gevoeligheid van de uitkomsten te tonen voor de dekkinggraad, worden onderstaand de resultaten weergegeven bij een dekkinggraad op het transitiemoment van 106%.

Hierbij wordt alleen ingegaan op de verwachte uitkeringen; de uitkomsten van de nettoprofijsberekeningen verschillen nauwelijks van de uitkomsten bij een dekkinggraad op het transitiemoment van 110%.

Figuur 6: Verwachte uitkering in slecht weer, mediaan en goed weer, dekkingsgraad transitiemoment: 106%

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in slecht weer (5%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 11: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	90%	92%	94%
Maximum	99%	109%	114%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in de mediaan (50%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 12: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	100%	101%	101%
Maximum	126%	139%	143%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in goed weer (95%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 13: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	107%	109%	109%
Maximum	200%	236%	219%

Bovenstaande uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 106% wijken slechts beperkt af van de uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 110%.

De uitkomsten voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn als volgt:

Tabel 14: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

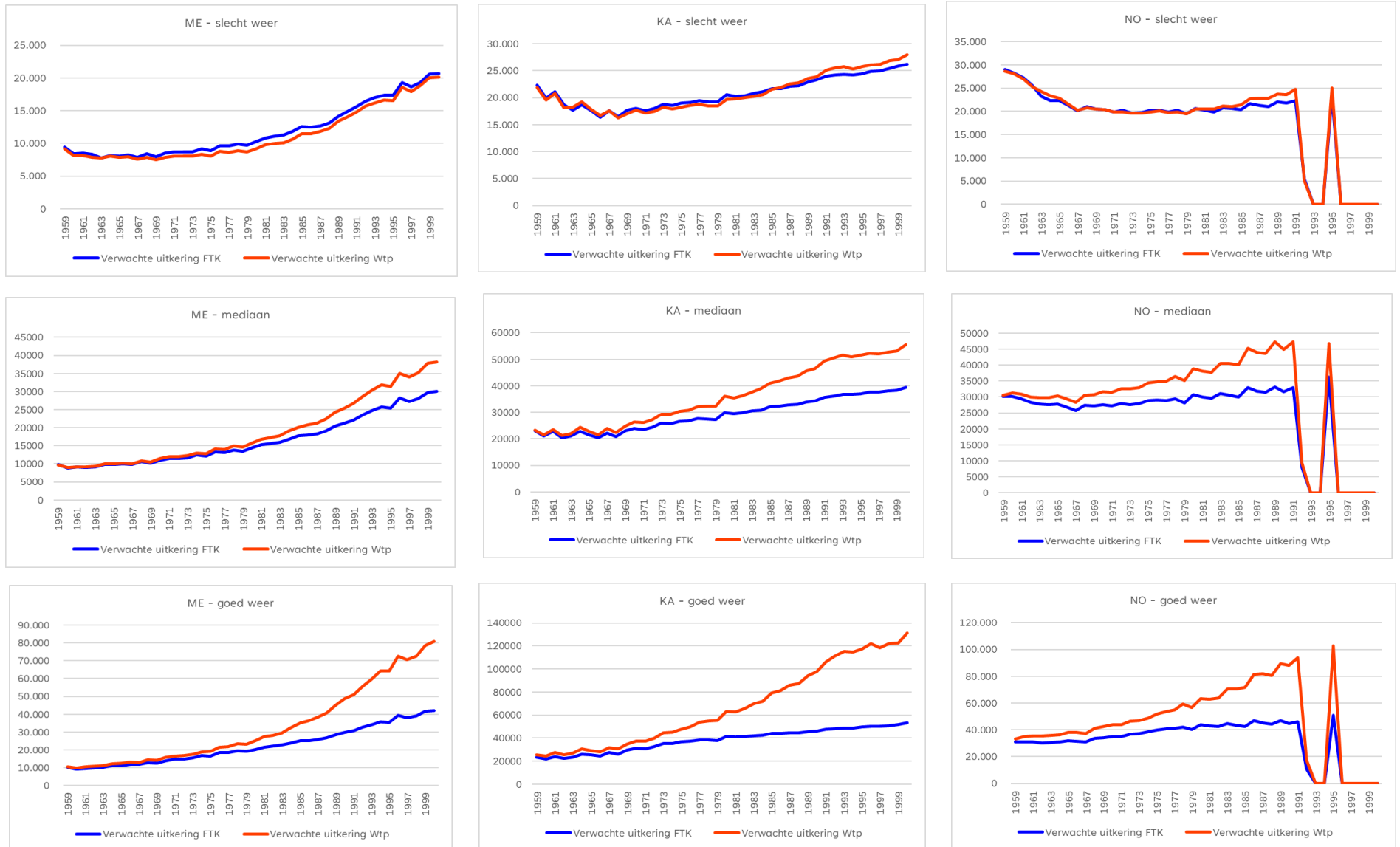
Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	71%	146%	355%
45 jaar	82%	120%	159%
55 jaar	90%	115%	134%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

Ook hier zijn slechts beperkte afwijkingen te zien ten opzichte van de uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 110%.

10.2. Uitkomsten bij DNB-scenario met rente +100bp

Om de gevoeligheid van de uitkomsten te tonen voor de rente, worden onderstaand de resultaten weergegeven bij de DNB-scenarioset met rente +100bp.

Figuur 7: Verwachte uitkering in slecht weer, mediaan en goed weer, DNB-scenarioset met rente +100bp

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in slecht weer (5%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 15: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	89%	96%	98%
Maximum	100%	107%	111%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in de mediaan (50%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 16: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	98%	99%	100%
Maximum	122%	135%	138%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering **in het FTK** en de verwachte pensioenuitkering **in de Wtp** in goed weer (95%-percentiel). Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 17: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	106%	107%	108%
Maximum	192%	224%	204%

Bovenstaande uitkomsten bij een DNB-scenarioset met rente +100bp wijken slechts beperkt af van de uitkomsten bij de standaard DNB-scenarioset.

De uitkomsten voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn als volgt:

Tabel 18: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	45%	99%	239%
45 jaar	63%	96%	130%
55 jaar	84%	104%	123%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

Bij de DNB-scenarioset met rente +100bp zijn de uitkomsten voor gewezen deelnemers lager dan bij de standaard DNB-scenarioset. De hogere rente leidt tot een lager overrendement in de Wtp, terwijl de hogere rente leidt tot een hogere toeslag in het FTK. Dit leidt tot een verslechterde verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK ten opzichte van de standaard DNB-scenarioset.

De berekeningen op basis van de DNB-scenarioset met rente -100bp zijn niet opgenomen in dit transitieplan; deze laten het tegenovergestelde beeld zien.

11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

11.1. Kaderstelling beoordeling evenwichtigheid

De nieuwe pensioenregeling en de transitie hiernaar zijn door sociale partners als geheel beoordeeld op evenwichtigheid. De gehanteerde maatstaven voor de beoordeling van de evenwichtigheid zijn de verwachte uitkeringen en het nettoprofijtverschil. Sociale partners hebben de kwantitatieve maatstaven voor de beoordeling van de transitiedoelstellingen en de bandbreedtes die aangeven waarbinnen zij uitkomsten evenwichtig vinden, nader ingevuld. De uitkomsten hangen sterk af van de gehanteerde economische set en de dekkingsgraad. Dit gegeven vindt zijn weerslag in de (marge in de) gekozen bandbreedtes.

De bandbreedtes zijn bepaald door de laagste uitkomsten (ondergrens) en de hoogste uitkomsten (bovengrens) bij diverse dekkingsgraden en rentescenario's (+/- 1%). Hierbij geldt:

- Ten aanzien van de verwachte uitkeringen dat de laagste uitkeringen zijn verlaagd met 5% en de hoogste uitkomsten zijn verhoogd met 20%. Sociale partners achten dit redelijke marges, om rekening te houden met eventuele toekomstige (economische) ontwikkelingen.
- De laagste uitkomsten voor de verwachte uitkeringen in de mediaan zijn op ten minste 95% gesteld (zie ook hieronder).
- Alle onder- en bovengrenzen zijn afgerond op 10%-punt voor de verwachte uitkeringen en 5%-punt voor het nettoprofijtverschil.

Verwachte uitkering

De percentages van de bandbreedtes geven de verhouding weer van de uitkomsten in de nieuwe pensioenregeling ten opzichte van de huidige pensioenregeling. Bijvoorbeeld: als de bandbreedte voor de verwachte uitkering 100% - 130% bedraagt, dan wordt een verhouding tussen de gemiddelde reële uitkering in het nieuwe en huidige stelsel tussen 100% en 130% als evenwichtig beschouwd.

Ten aanzien van de bovengrenzen geldt dat sociale partners gekeken hebben naar de uitkomsten van de transitie-effecten die als acceptabel beoordeeld zijn. Voor de pensioenverwachtingen geldt in beginsel: hoe hoger hoe beter. Bij (dreigende) overschrijding van de gestelde bovengrenzen worden sociale partners door SPN geïnformeerd. Dit hoeft niet te betekenen dat de transitie niet door kan gaan. De situatie wordt op dat moment opnieuw beoordeeld door sociale partners. Voor de boven- en ondergrens hebben sociale partners besloten om deze vast te stellen per deelnemersgroep. Dit in verband met de sterk verschillende uitkomsten voor de verschillende deelnemersgroepen.

Ten aanzien van de ondergrenzen voor het slechtweersscenario accepteren sociale partners een lager niveau dan minimaal gelijk aan het huidige pensioenstelsel, omdat een groter risico in slecht weer inherent is aan het nieuwe pensioenstelsel.

Bandbreedtes mediaan

Het uitgangspunt is dat de gemiddelde deelnemer er door de transitie naar verwachting niet op achteruit mag gaan. Dit betekent een feitelijke ondergrens van 100% voor de verhouding tussen de verwachte uitkering in het nieuwe stelsel ten opzichte van het huidige stelsel. Sociale partners erkennen echter het risico van modelonzekerheid. Hierdoor wordt geaccepteerd dat de uitkomst in een uitzonderlijk geval lager dan 100% kan zijn. Hierbij wordt een afwijking van 5% op de doorrekening in de mediaan nog acceptabel bevonden. Dit speelt vooral bij deelnemers met een langere looptijd, want voor deze deelnemers zijn de uitkomsten meer afhankelijk van de toekomstige aannames. Dit resulteert in een ondergrens van 95%.

Aangezien in voorkomende gevallen de feitelijke vervangingsratio in de Wtp licht lager kan liggen dan in het FTK, verzoeken sociale partners het bestuur van SPN om dan gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid van het bestuur om maximaal 5% van het pensioenvermogen te herverdelen, zodanig dat de ondergrens van 100% voor alle leeftijdscohorten wordt behaald wanneer dit bijdraagt aan de evenwichtigheid als geheel.

Dit resulteert in de volgende bandbreedtes behorende bij de maatstaf mediane verwachte uitkering.

Tabel 19: Bandbreedtes verwachte uitkering (mediaan)

Actieven en gepensioneerden														
	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85+
Bovengrens	210%	190%	180%	170%	160%	160%	150%	140%	140%	130%	130%	130%	130%	130%
Ondergrens	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
Slapers														
Bovengrens	180%	170%	150%	140%	140%	140%	140%	140%	140%	120%				
Ondergrens	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%				

Bandbreedtes slecht weer

De motivering bij deze bandbreedtes is gelegen in het gegeven dat de nieuwe pensioenregeling risico toevoegt, waardoor uitkomsten in slecht weer lager kunnen uitvallen dan in de huidige pensioenregeling.

Doordat slapers geen toekomstige opbouw hebben is voor hen de volatiliteit op jongere leeftijden (vanwege het leeftijdsafhankelijke risicoprofiel) hoger dan voor oudere slapers. Bovendien hebben slapers gemiddeld een lager pensioenbedrag opgebouwd, waardoor de bandbreedtes die zijn uitgedrukt in percentages relatief groot zijn. Een relatief kleine afwijking in euro's leidt dan immers tot een relatief grote afwijking in percentage. Dit komt terug in de bandbreedtes.

Voor gepensioneerden geldt bescherming via de solidariteitsreserve, maar die geeft geen garantie tegen pensioenverlaging. Als bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling geen solidariteitsreserve gevormd kan worden, dan kan het zo zijn dat uitkeringen kort na transitie moeten worden verlaagd. Ook in de toekomst kan het zijn dat de solidariteitsreserve een daling niet volledig kan opvangen.

Tabel 20: Bandbreedtes verwachte uitkering (slecht weer)

Actieven en gepensioneerden														
	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85-90
Bovengrens	140%	140%	140%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%
Ondergrens	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Slapers														
Bovengrens	100%	100%	100%	100%	100%	100%	110%	130%	130%	130%				
Ondergrens	50%	50%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%				

Bandbreedtes goed weer

De motivering bij deze bandbreedtes is gelegen in het gegeven dat de nieuwe pensioenregeling risico toevoegt, waardoor uitkomsten in goed weer hoger kunnen uitvallen dan in de huidige pensioenregeling.

Doordat slapers geen toekomstige opbouw hebben is voor hen de volatiliteit op jongere leeftijden (vanwege het leeftijdsafhankelijke risicoprofiel) hoger dan voor oudere slapers. Dit komt terug in de bandbreedtes.

Voor gepensioneerden is de afwijking ten opzichte van de mediaan beperkt, vanwege de kortere horizon dan bij actieven en slapers.

Tabel 21: Bandbreedtes verwachte uitkering (goed weer)

Actieven en gepensioneerden														
	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85-90
Bovengrens	530%	400%	320%	280%	250%	220%	180%	160%	150%	140%	140%	130%	130%	130%
Ondergrens	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Slapers														
Bovengrens	840%	670%	510%	370%	280%	220%	170%	150%	150%	120%				
Ondergrens	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%				

Nettoprofijs

Voor de nettoprofijsuitkomsten geldt in beginsel: hoe hoger hoe beter. Wel zijn er bovengrenzen vastgesteld om de evenwichtigheid over de verschillende generaties te bewaken. Bij overschrijding van de gestelde bovengrenzen worden sociale partners geïnformeerd. Sociale partners zijn zich ervan bewust dat de berekeningen voor nettoprofijs complex zijn en gevoelig zijn voor de aannames in de

berekeningen. Omdat de berekeningen rondom nettoprofijs enige onzekerheid bevatten, zijn de maatstaven met enige marge vastgesteld.

Slapers hebben gemiddeld een lager pensioenbedrag opgebouwd, waardoor de bandbreedtes die zijn uitgedrukt in percentages relatief groot zijn. Een relatief kleine afwijking in euro's leidt dan immers tot een relatief grote afwijking in percentage. Dit komt terug in de bandbreedtes.

Voor slapers zijn de bandbreedtes voor jonge slapers ruimer dan voor oudere slapers, met name vanwege het ontbreken van de dempende werking van toekomstige pensioenopbouw.

Tabel 22: Bandbreedtes nettoprofijsverschil

Actieven en gepensioneerden														
	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85-90
Bovengrens	15%	10%	10%	10%	10%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Ondergrens	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%
Slapers														
Bovengrens	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Ondergrens	-40%	-40%	-35%	-30%	-25%	-20%	-15%	-10%	-10%	-10%	-5%			

11.2. Beoordeling evenwichtigheid

Sociale partners constateren dat voor alle doorrekeningen zoals weergegeven in hoofdstuk 9 wordt voldaan aan de vastgestelde bandbreedtes, die hierboven nader zijn gespecificeerd.

12. Communicatie

Dit transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden. De werkgevers in het Notariaat overleggen het transitieplan na vaststelling aan SPN. SPN stelt het transitieplan, eventueel op een besloten deel van zijn website, beschikbaar.

Dit transitieplan is vastgesteld op 20 december 2024 te Den Haag.

De heer A. C. T. DeWitte
Voorzitter werkgeverscommissie

Mevrouw C. Pot
Voorzitter werknemerscommissie

Mevrouw W. van Buren
Voorzitter BMN

Bijlagen

1. Reactie VPN
2. Aannames en veronderstellingen bij berekeningen

Bijlage 1 Reactie VPN

Via e-mail verstuurd

Aan: Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat. T.a.v. de heren Zaman en Ten Berge

Betreft: Reactie op uw brief d.d. 29 november 2024, inzake uitoefening hoorrecht

Datum: 20 december 2024

Geachte heren,

Hartelijk dank voor uw brief van 28 november 2024 waarin u uw vragen, kanttekeningen, opmerkingen en bezwaren bij het concepttransitieplan d.d. 10 oktober 2024 in het kader van de uitoefening van het hoorrecht, kenbaar heeft gemaakt. Sociale partners stellen het op prijs dat u een uitgebreide reactie heeft opgesteld.

In deze brief gaan wij nader in op de door u gemaakte opmerkingen. De schuingedrukte tekst is overgenomen uit uw brief, waarbij in een aantal gevallen uw opmerkingen zijn samengevat. Direct hieronder is de reactie van sociale partners weergegeven. Waar uw opmerking heeft geleid tot een aanpassing van het concepttransitieplan, is dit aangegeven.

Algemeen

Bij elke keuze van de sociale partners moet worden aangegeven wat de overwegingen zijn geweest en welke berekeningen (uitkomsten en uitgangspunten) hieraan ten grondslag liggen.

Sociale partners hebben, waar zij dit van toegevoegde waarde vinden, in het transitieplan een verdere toelichting opgenomen bij de gemaakte keuzes.

Hoofdstuk 1. Inleiding

De VPN is van oordeel dat deze tekst geen recht doet aan de vereisten die de wet aan het pensioenfonds stelt en ziet graag een aanpassing van het concept transitieplan op dit punt.

De opmerking van de VPN ziet op de rol van SPN alvorens tot opdrachtaanvaarding kan worden overgegaan. Sociale partners hebben de tekst in de inleiding aangepast conform uw voorstel. Bovendien is een en ander meer uitgebreid beschreven in hoofdstuk 2.

De VPN wenst gehoord te worden, indien deze uitvoeringstechnische redenen zich voordoen, over de gevolgen daarvan voor (de uitvoering van) het transitieplan.

De opmerking van de VPN ziet op het mogelijk doorschuiven van de transitie van 1 januari 2026 naar 1 januari 2027 om uitvoeringstechnische redenen. Sociale partners zijn van oordeel dat het doorschuiven van de transitiedatum, voor zover dat op dit moment kan worden overzien, geen consequenties heeft voor het transitieplan. Een nieuw hoorrecht is dan ook niet van toepassing. Sociale partners en SPN blijven hierover in overleg om mogelijke consequenties in de toekomst tijdig te signaleren.

Hoofdstuk 2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap

Er is tot heden, anders dan door toezending van het concept transitieplan, geen sprake geweest van enige informatie door de sociale partners over de voorgenomen transitie, laat staan dat deze tijdig is verstrekt.

De VPN is van mening dat zij niet tijdig is geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst. De VPN heeft ruim zeven weken (van 10 oktober 2024 tot 30 november 2024) gelegenheid gehad om haar hoorrecht uit te oefenen. Sociale partners achten dit een acceptabele termijn.

Hoofdstuk 4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

Om de eerste doelstelling, 'een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen', te kunnen beoordelen, moeten hier duidelijke definities aan verbonden worden. Wat wordt bedoeld met

“aantrekkelijk” en bovendien “voor wie aantrekkelijk”? Wat wordt bedoeld met “marktconform”? Welke “markt” hebben sociale partners voor ogen?

Zonder deze onderbouwing is hier geen sprake van een reële doelstelling. Graag onderbouwing bij de reactie.

Ditzelfde geldt ook voor de derde doelstelling, ‘een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden’. Hebben de sociale partners onderzocht wat deze wensen en behoeften van de gepensioneerden zijn en zo ja, waarom is dat onderzoek niet bijgevoegd?

Aangezien SPN voor (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen een verplichtgesteld pensioenfonds is conform de Wet op het Notarisambt en voor de medewerkers in het notariaat een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, wensen sociale partners een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde pensioen overeen te komen. Deze kwalificatie heeft met name betrekking op de (toekomstige) deelnemers aan het pensioenfonds, die actief pensioen opbouwen. Daarbij is het naar de mening van sociale partners ook van belang dat de pensioenregeling marktconform is in de Nederlandse pensioenmarkt.

Naast een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde pensioen is het voor sociale partners ook van belang dat de pensioenregeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. Middels diverse uitvragen, waaronder het risicopreferentieonderzoek dat is uitgevoerd door SPN, is in de afgelopen jaren in beeld gebracht welke wensen en behoeften er zijn onder deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. Sociale partners zijn van mening dat de afspraken in het transitieplan recht doen aan de grote gemene deler die uit de uitvragen is gebleken.

De vierde doelstelling, “premie afdoende voor vervangingsratio 70% van de gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren” impliceert door de toevoeging “geïndexeerde” een koopkrachtambitie voor deelnemers.

Dat is fijn voor deelnemers maar voor gepensioneerden ontbreekt deze mogelijk wel belangrijkste wens of behoefte, namelijk: behoud koopkracht als doelstelling of ambitie. De gepensioneerden wensen zoals in het huidige FTK een koopkrachtambitie gebaseerd op prijsindexcijfers. Dit betekent dat er een inspanningsverplichting ligt bij het pensioenfonds.

Sociale partners zullen SPN op de hoogte stellen van uw opmerking.

Vermeld wordt dat de wijzigingen zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van de genoemde doelstellingen aan de hand van de kwantitatieve maatstaven: Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan en het netto profijt.

Een aantal doelstellingen kan niet op basis van deze maatstaven getoetst worden. Betekent dit dat deze doelstellingen niet getoetst worden?

De VPN is van oordeel dat dit hoofdstuk over de doelstellingen niet goed doordacht is, dat alle doelstellingen getoetst moeten kunnen worden op hun haalbaarheid en dat voor de (toekomstige) gepensioneerden de belangrijkste doelstelling, te weten behoud van koopkracht door verhogingen van de uitkeringen als doelstelling of ambitie in het geheel ontbreekt.

De VPN verzoekt de sociale partners om het concept transitieplan hierop aan te passen.

Sociale partners begrijpen uw vraag c.q. opmerking inzake de toetsing van de doelstellingen. Bedoeld was om aan te geven dat de evenwichtigheid van de wijzigingen wordt getoetst aan de genoemde kwantitatieve maatstaven. De tekst in hoofdstuk 4 van het transitieplan is aangepast.

Behoud van koopkracht door verhogingen van de uitkeringen is niet als doelstelling door sociale partners opgenomen. De achtergrond hierbij is de wijze waarop het nieuwe pensioenstelsel conform wet- en regelgeving is ingericht: de verhogingen van de pensioenuitkeringen zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten in het nieuwe pensioenstelsel en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn. Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Hoofdstuk 5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

Waarom is er mede gezien onder meer de complexiteit, onzekerheden en kosten verbonden aan de transitie, toch gekozen voor “invaren”?

In hoofdstuk 6 gaan sociale partners in op de keuze voor invaren.

De onderzoeken, welke kennelijk ten grondslag liggen aan deze conclusie, zijn echter niet bijgevoegd. Bovendien worden de wensen en risicohouding van de deelnemers niet genoemd noch inzichtelijk gemaakt.

Daarmee voldoet het concept transitieplan op deze punten vooralsnog niet aan de pensioenregelgeving.

In de afgelopen jaren is middels diverse uitvragen, waaronder het risicopreferentieonderzoek dat is uitgevoerd door SPN, in beeld gebracht welke wensen en behoeften er zijn onder deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. Sociale partners zijn van mening dat de afspraken in het transitieplan recht doen aan de grote gemene deler die uit de uitvragen is gebleken. De uitvragen zijn uitgevoerd door SPN en het vaststellen van de risicohouding is de verantwoordelijkheid van SPN. Indien u hierover vragen heeft, kunt u hierover contact opnemen met SPN.

Graag ziet de VPN de onderbouwende argumentatie waarom de solidaire premiereregeling uitgevoerd kan worden tegen lagere kosten dan de flexibele premiereregeling.

De conclusie dat de uitvoeringskosten van de solidaire premiereregeling lager zijn dan die van de flexibele premiereregeling hebben sociale partners gebaseerd op informatie van SPN.

Wij achten een toelichting bij alle onderdelen van de nieuwe pensioenregeling in de vorm van de gemaakte overwegingen noodzakelijk.

Sociale partners hebben, waar zij dit van toegevoegde waarde vinden, in het transitieplan een verdere toelichting opgenomen bij de gemaakte keuzes.

Wij wensen een toelichting op het ontbreken van het onderdeel "koopkrachtbehoud" voor gepensioneerden.

De verhogingen van de pensioenuitkeringen zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten in het nieuwe pensioenstelsel en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn. Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Hoofdstuk 6. Opgebouwde aanspraken en -rechten

"De werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex) partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun verzekerde partner- en wezenpensioen".

Graag zouden wij een onderbouwing ontvangen van deze stelling.

Zoals de VPN in een latere opmerking aangeeft, is de toeslagverlening in het huidige pensioenstelsel in de afgelopen jaren niet volledig geweest. Als de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten niet worden ingevaren in het nieuwe pensioenstelsel, maar blijven in het huidige pensioenstelsel, is de verwachting dat dit beeld de komende jaren niet wijzigt. De verhogingen van de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie en de dekkingsgraad zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn. Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Hoeveel lager worden de uitvoeringskosten van de SPN (die naar wij begrijpen toch al hoger zijn dan de gemiddelde kosten van pensioenfondsen) op jaarbasis indien wij meenemen de verwachte hoge transactie- en uitvoeringskosten van invoering van de nieuwe pensioenregeling (zie ook de nadelen)?

Indien de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten niet worden ingevaren naar het nieuwe pensioenstelsel, blijven deze in het huidige pensioenstelsel. Nieuwe pensioenopbouw vindt plaats in het nieuwe pensioenstelsel. Het is evident dat uitvoering van de pensioenregeling in twee stelsels naast elkaar – het huidige pensioenstelsel voor de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en

het nieuwe pensioenstelsel voor de nieuwe pensioenopbouw – hogere uitvoeringskosten met zich meebrengt dan uitvoering van de pensioenregeling in één pensioenstelsel. Over de kosten van de transitie an sich en het verschil in uitvoeringskosten tussen twee stelsels en één stelsel hebben sociale partners op dit moment geen nadere informatie.

Wat zijn de schaalvoordelen bij beleggingen - de wetgever verwacht immers niet dat er veel verandert in het beleggingsbeleid en de risicodeling - en is de nieuwe pensioenregeling inderdaad minder complex dan nu? Welke zekerheid is er dat de transitie met geringe invoeringsproblemen (zoals software-issues bij de toerekening van de individuele pensioenpotjes) tot stand kan komen?

Deze onderwerpen hebben betrekking op de uitvoering van de pensioenregeling en liggen daarmee op het terrein van SPN.

Bij de tweede bullit wordt zonder voorbehoud als voordeel genoemd dat het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger is dan in het huidige pensioenstelsel. Mag hieruit geconcludeerd worden dat dit ook voor de gepensioneerden geldt, zelfs als er ingevaren wordt bij een lage dekkinggraad? Zo ja, dan wil de VPN graag een bevestiging hiervan in het transitieplan, inclusief een onderbouwing hoe dit kan, gegeven de lagere toerekening van overrendement in het nieuwe pensioenstelsel.

Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Bij het invaren kan een deel van de reserves verdeeld worden over de individuele pensioenvermogens. Dit kan gebeuren door de standaardregel toe te passen met een spreidingstermijn (standaardregel) of door iedereen een gelijk percentage toe te kennen. Uit het concept transitieplan wordt niet duidelijk wat de voorkeur van de sociale partners is. De VPN is voorstander van een gelijk percentage voor iedereen.

Dit onderwerp heeft betrekking op de invaarmethodiek en het bijbehorende beleid en ligt daarmee op het terrein van SPN.

De VPN is van oordeel dat de werkgevers het pensioenfonds moeten verzoeken om een deel van het vermogen te herverdelen, zodat bij de verdeling van de huidige reserves een deel gebruikt kan worden voor inhaalindexatie. De VPN verzoekt de werkgevers dan ook om deze herverdeling in het transitieplan op te nemen.

Sociale partners hebben inhaaltoeslag niet opgenomen in de voorrangsregels bij invaren. Inhaaltoeslag is wel meegenomen in de vergelijking van de uitkomsten tussen het huidige pensioenstelsel en het nieuwe pensioenstelsel in hoofdstuk 9. In het huidige pensioenstelsel maakt inhaaltoeslag immers onderdeel uit van het beleid van SPN. De verhogingen van de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie en de dekkinggraad zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn.

Wij begrijpen daarom niet, en stemmen er ook niet mee in, dat de financiering van de compensatie voorrang heeft op het initieel vullen van de solidariteitsreserve.

Zoals in hoofdstuk 6 is aangegeven, heeft voor sociale partners financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen voorrang op het initieel vullen van de solidariteitsreserve. Een (eventuele) achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek is min of meer een zekere achteruitgang waarvoor als eerste collectief pensioenvermogen opzij gezet zou moeten worden. Een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van economisch slechtere tijden is afhankelijk van de economische ontwikkelingen, waarbij de solidariteitsreserve als vangnet geldt. Een dergelijk vangnet is er niet voor de achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek.

Kunt u aangeven hoe de verdeling zal zijn naar de persoonlijke pensioenvermogens toe indien de dekkinggraad op het transitiemoment:

- *lager is dan 102%; dan wel*
- *hoger is dan 110%, bijvoorbeeld 113%?*

Wordt in het laatst bedoelde geval dan 3% toegeedeeld aan de individuele pensioenvermogens en hoe vindt die verdeling dan in dit voorbeeld plaats?

Begin 2025 vindt nader overleg plaats tussen sociale partners en SPN over de te nemen stappen indien de dekkinggraad op het transitie moment lager is dan 102%. De situatie bij een dekkinggraad hoger dan 110% op het transitie moment is beschreven op in hoofdstuk 6 van het transitieplan.

Een laatste opmerking ten aanzien van dit onderdeel: in het concept transitieplan staat op pagina 14. dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is voor het streven om ingegane pensioenuitkeringen niet te verlagen. Op pagina 12 en 13 wordt ook wel 4% genoemd als gewenst percentage. Graag toelichting ten aanzien van deze verschillen.

Een solidariteitsreserve van 3% zou dus voldoende effectief moeten zijn om de uitkeringen niet te verlagen. Het maximum wordt gesteld op 5%. Niet blijkt hoe een overschot in de solidariteitsreserve wordt verdeeld. Ook is niet duidelijk met welke veronderstellingen in het concept transitieplan in de berekening rekening is gehouden.

Het gewenste niveau van de solidariteitsreserve is 3%. Het maximale niveau van de solidariteitsreserve is door SPN gesteld op 5%. De solidariteitsreserve wordt jaarlijks gevuld uit het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden tot deze het niveau van 4% bereikt. Vanaf het niveau van 4% wordt de solidariteitsreserve niet verder gevuld uit overrendement en kan de solidariteitsreserve alleen stijgen door toevoeging van beleggingsrendement op de solidariteitsreserve zelf tot het niveau van 5%. Vanaf het niveau van 5% wordt de solidariteitsreserve afgeroomd op basis van het door SPN vast te stellen beleid.

Bij een voldoende hoge dekkinggraad op het transitie moment kan de solidariteitsreserve bij invaren gevuld worden tot het niveau van 4%. Vanaf dat niveau is geen structurele vulling van de solidariteitsreserve vanuit het positieve overrendement meer nodig.

Hoofdstuk 7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

Waarom zouden de werkgevers niet via de premie een bijdrage leveren aan stabielere uitkeringen voor de toekomst door het uit toekomstige premies vullen van de solidariteitsreserve? De werkgevers hebben immers afgelopen jaren toch ook direct geprofiteerd van lagere premies die mede hebben veroorzaakt dat er vele jaren lang niet geïndexeerd is? Bovendien wordt het gebruik van de solidariteitsreserve beperkt ten gunste van toekomstige generaties en wordt de solidariteitsreserve mogelijk gebruikt voor het opheffen van de leenrestrictie. Er zijn dus bestedingsdoelen die ten goede komen aan de premiebetalers. Het ligt dus voor de hand dat zij er ook zelf aan meebetalen.

De belangrijkste doelstelling van de solidariteitsreserve is het zoveel mogelijk voorkomen van daling van de ingegane pensioenuitkeringen. Sociale partners achten het niet passend dat er een directe koppeling bestaat tussen de premiebetaling van werkgevers en werknemers en de bescherming van ingegane pensioenuitkeringen. Sociale partners hebben daarom besloten dat de structurele vulling van de solidariteitsreserve uit het positieve overrendement plaatsvindt. Vanwege het verwachte hogere overrendement bij jongeren, dragen jongeren zo het meeste bij aan de structurele vulling van de solidariteitsreserve.

Bij de beschrijving van de solidariteitsreserve staat een aantal keren "het macrolanglevenrisico of wijzigingen van actuariële grondslagen" vermeld. Het macrolanglevenrisico is een wijziging van een actuariële grondslag.

Wordt hier mogelijk iets anders bedoeld, bijvoorbeeld het microlanglevenrisico?

Bedoeld is het macrolanglevenrisico en niet het microlanglevenrisico. Indien de pensioenuitkeringen dreigen verlaagd te worden door bijvoorbeeld een wijziging van de overlevingstafels (macrolanglevenrisico), biedt de solidariteitsreserve hiertegen bescherming.

De vierde doelstelling voor het solidariteitsbeleid kan naar onze mening beter weggelaten worden, zodat de leenrestrictie blijft bestaan.

Of de leenrestrictie wordt opgeheven, is ter besluitvorming aan SPN, bij de vormgeving van het beleggingsbeleid. Als gebruik wordt gemaakt van het opheffen van de leenrestrictie, dan is het

noodzakelijk dat de solidariteitsreserve een vangnet biedt om negatieve persoonlijke pensioenvermogens te voorkomen.

Hoofdstuk 8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Waarom zou de compensatie niet volledig afkomstig kunnen zijn uit enkel door de werkgevers te betalen premie, zodat het pensioenvermogen in stand blijft ten behoeve van de transitie?

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is in het voordeel van jongere en oudere deelnemers. Voor de middengroep ontstaat een nadeel ten gevolge van de afschaffing van de doorsneesystematiek. Vanuit het solidariteitsbeginsel achten sociale partners het daarom het meest evenwichtig indien de compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek wordt gefinancierd uit het vermogen van het pensioenfonds. Zo kan voor alle deelnemers worden bewerkstelligd dat zij naar verwachting geen achteruitgang ondervinden in termen van pensioenuitkering en voor de meeste groepen en leeftijdscohorten zelfs erop vooruitgaan.

De verdere opmerkingen samenvattend stelt de VPN dat:

- *Nergens is aangegeven welke overwegingen aan de gebruikte bandbreedtes ten grondslag liggen, waar deze bandbreedtes op gebaseerd zijn en waarom deze bandbreedtes gewenst zijn.*
- *Opvallend is derhalve dat de compensatie bepaald wordt op basis van netto profijt. Gebruikelijk is om te kijken naar het pensioen op de pensioendatum of gedurende de uitkeringsfase. De keuze voor netto profijt wordt niet onderbouwd.*
- *Bij de compensatie staat vermeld dat het verschil in premie tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling hierbij buiten beschouwing wordt gelaten. De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek is echter juist voor het verschil in premie bedoeld.*
- *Opvallend is voorts dat uit de grafiek (Figuur 3) blijkt dat ook de 20-jarigen van nu een compensatie nodig zouden hebben. Betekent dit dat de nieuwe regeling dus ook voor alle toekomstige deelnemers slechter is?*
- *Het budget voor compensatie is voldoende om het verschil in netto profijt terug te brengen tot -1,6%. Deze keuze wordt verder niet onderbouwd.*

Hierop reageren sociale partners als volgt:

- Sociale partners begrijpen uw opmerkingen inzake de bandbreedtes en hebben de tekst in hoofdstuk 11 van het transitieplan aangepast.
- Compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek kan bepaald worden op basis van verwachte pensioenen of nettoprofijs. Vormgeving op basis van verwachte pensioenen bleek op collectief niveau niet de gewenste effecten ter vergroting van de evenwichtigheid te geven, door de heterogeniteit van het deelnemersbestand in termen van geleding, status en leeftijd. Sociale partners hebben daarom gekozen voor bepaling van de compensatie op basis van nettoprofijs.
- De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek is bedoeld voor het verschil in premiesystematiek en niet voor het verschil in premiehoogte. Sociale partners hebben daarom het verschil in premiehoogte tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling buiten beschouwing gelaten. Dit is verduidelijkt in het transitieplan.
- De conclusie die uit figuur 3 getrokken kan worden, is dat het nettoprofijsverschil tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling voor jongeren negatief is. De verwachte pensioenen voor jongeren zijn in de mediaan en in goed weer naar verwachting hoger in het nieuwe pensioenstelsel dan in het huidige pensioenstelsel (zie ook hoofdstuk 9).
- Zoals in hoofdstuk 8 is vermeld, is het budget voor compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek gelijk gesteld aan het budget voor de solidariteitsreserve, ad 4%. Op basis van dit budget kan het nettoprofijsverschil worden teruggebracht naar -1,6% door het toekennen van compensatie.

Hoofdstuk 9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten), en

Hoofdstuk 10. Schokken tijdens de transitieperiode, en

Hoofdstuk 11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

De opmerkingen samenvattend stelt de VPN dat:

- *De bandbreedtes in hoofdstuk 9 nadere uitwerking behoeven.*
- *De verwachte pensioenuitkeringen voor gepensioneerden in alle scenario's op 100% staan, terwijl het nettoprofijs afhankelijk van de leeftijd verschillende uitkomsten geeft, wat nadere toelichting behoeft.*

Hierop reageren sociale partners als volgt:

- Sociale partners begrijpen uw opmerkingen inzake de bandbreedtes en hebben de tekst in hoofdstuk 11 van het transitieplan aangepast.

- De pensioenuitkering van pensioengerechtigden wordt in slecht weer beschermd tegen daling door gebruikmaking van de solidariteitsreserve. Door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico zijn de verwachte pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde. Nettoprofiel is een waarderingsmethodiek, waarbij voor gepensioneerden de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel worden vergeleken met de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen in het huidige pensioenstelsel op basis van een risiconeutrale scenarioset, de Q-set. Dit is een geheel andere berekening dan de berekening (en vergelijking) van verwachte pensioenuitkeringen op basis van de niet-risiconeutrale scenarioset, de P-set.

Slotopmerkingen

In de slotopmerkingen stelt de VPN samenvattend het volgende:

- *Het meest opvallende, ontbrekende gegeven is de beschikbare premie in de nieuwe regeling. Bij de veronderstellingen wordt niet vermeld met welke carrièrestijging bij de premieberekening rekening wordt gehouden.*
- *Verder ontbreken bij het beleggingsbeleid de leeftijden vanaf wanneer de exposure naar aandelen begint te dalen en de leeftijden vanaf wanneer de exposure 32% is. Ook de begin- en eindpunten voor de renteafdekking ontbreken.*
- *Bij de solidariteitsreserve wordt niet vermeld hoe een overschot verdeeld wordt.*

Hierop reageren sociale partners als volgt:

- In hoofdstuk 4 van het transitieplan is beschreven hoe de premie in de nieuwe pensioenregeling wordt vastgesteld: de premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren. In het jaar voorafgaand aan de transitie zal het concrete premiepercentage worden vastgesteld op basis van deze afspraak.
- De vormgeving van het beleggingsbeleid is onderhanden bij SPN.
- De vormgeving van het solidariteitsbeleid is onderhanden bij SPN.

Als bijlage bij deze brief ontvangt u een kopie van het vastgestelde transitieplan zoals dat is aangeboden aan SPN.

Met vriendelijke groet,

De heer A. DeWitte
Voorzitter
werkgeverscommissie

Mevrouw C. Pot
Voorzitter
werknemerscommissie

Mevrouw W. van Buren
Voorzitter BMN

Bijlage 2 Aannames en veronderstellingen bij berekeningen

Tabel B1: Beleidskader FTK

Beleidskader FTK	
Pensioenregelingen	Middelloodregelingen met voorwaardelijke toeslagverlening
Toeslagbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomstbestendige toeslagverlening • Voorwaardelijke prijsindex voor alle deelnemers • Inhaaltoeslag mogelijk
Premiebeleid	Premie op basis van rendementgedempte kostendeekkende premie
Beleggingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Matchingportefeuille: 47% • Returnportefeuille: 53% • SPN dekt met de matchingportefeuille 59% van de rentegevoeligheid van de nominale pensioenverplichtingen af
Kortingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Kortetermijnkorting (beleidsdekkingsgraad 5 jaar onder minimaal vereiste dekkingsgraad) wordt uitgesmeerd over de 5 daaropvolgende jaren • Langetermijnkorting wordt uitgesmeerd over de maximale termijn

Tabel B2: Beleidskader Wtp

Beleidskader Wtp	
Solidariteitsreserve	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum: 0% • Maximum: 5% • Jaarlijkse dotatie: 5% van het positieve overrendement • Uitdelen ter voorkoming van daling van de ingegane pensioenen • Belegd volgens het beleggingsbeleid van het collectief
Beleggingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Exposure aandelen: 98% voor jongeren, aflopend naar 32% voor ouderen • Renteafdekking: 0% voor jongeren, oplopend naar 80% voor ouderen
Uitkeringsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Geen spreiding van schokken • Projectierendement is gelijk aan DNB-rentetermijnstructuur • Uitkeringscollectief
Premiebeleid	<ul style="list-style-type: none"> • De premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren. • De peildatum voor de vaststelling van de premie in de nieuwe pensioenregeling (voor een periode van iedere 5 jaar) is in beginsel 30 september van enig jaar voor de 5-jaarsperiode die het volgende jaar start.

Tabel B3: Grondslagen

Grondslagen	
Berekeningsdatum	31 december 2023
Scenariaset	DNB-scenariaset Q1 2024 P-set en Q-set
Aantal prognosejaren	100
Aantal scenario's	2.000
Overlevingstafel	Prognosetafel AG 2022
Ervaringssterfte	SPN-specifiek